

8.12.2019

2. neděle v Adventu

Pozdrav a vstupní slovo: Ž 118,26-27a

Píseň 118 *Ó chvalte laskavého Pána*

Modlitba Hospodine, věčný Bože, náš Pane, chválíme Tě dnešního rána a děkujeme Ti za vše, co jsi pro nás udělal a co stále děláš. Ty jsi vyvedl svůj lid z otroctví a dal jsi mu svobodu a zem se všemi jejími plody; dal jsi mu také pravidla pro život dobrý a bezpečný. Ty jsi Otcem Ježíše Krista – dal jsi mu ducha milování a pravdy, vysvobodil jsi ho ze smrti a uvedl do nového života. Ty jsi Duchem svatým, silou, která proměňuje ty, kdo Tobě důvěřují, silou, která proměňuje bezmoc a zoufalství v odpovědnost a naději. Ty jsi věčný Bůh – a my Tě chválíme celou svou silou, celým svým srdcem a celou myslí. Tobě věříme a čekáme, že Tvé přicházející království předčí naše představy a očekávání. Buď s námi při dnešních bohoslužbách a žehnej všem, kdo se ve Tvém jménu scházejí kdekoli na tváři země. Amen.

Čtení: Iz 62,1-10

Píseň 674 *Přijď, Duchu svatý*

Text: L 5,33-39

Kázání: Nové nebo staré? Co je lepší? Co chceme? Někdy jsme novými věcmi nadšeni, jindy raději volíme opatrnost a jistotu, držíme se starého, osvědčeného. Někteří rádi sáhnou po technologických novinkách, které nám usnadňují práci a zpříjemňují život. A jiní volají: Nesahejte nám na tradiční rodinu! Nové nebo staré? A jak tohle dilema hýbe s církví? Nové nebo staré řešíme intenzivně. Jsme živé společenství. Jsme lidmi své doby. Máme webové stránky, strategický plán a grantový systém. Ale zároveň nechceme ztratit své kořeny. Chceme se scházet, nebudeme sledovat bohoslužby online. Zpíváme staré i mladé písně. Čteme pořád stejnou starou bibli, ale vždy nově ji hledíme porozumět, nově vykládat. A ten starý známý Hospodin nás pořád nanovo překvapuje a staví před nové výzvy. Je to tak, ne? Nové nebo staré? Moc se mi líbí, co Ježíš říká v Matoušově evangeliu o hospodáři, který vynáší ze svého pokladu staré i nové.

A tak jsem na rozpacích z toho, jak nesmlouvavě tady Ježíš proti sobě staví nové a staré. Nejde obojí spojit, vybrat z obého to nejlepší. Lít nové víno do starých měchů a přišívat záplatu z nové látky na starý šat nemůže fungovat. Musíme se tedy blíže podívat, co je to nové a co to staré v tomto případě. Řeč je o pústu. Kdosi Ježíšovi vyčítá, že se jeho učedníci nepostí tak, jako se postí učedníci farizeů a učedníci Jana Křtitele. Ježíš ovšem neodmítá půst jako takový. Jen řekne: teď není ten správný čas. Půst ne dnes a ne tak, jak chcete. Co je v tomto případě to staré a co je to nové? A proč obojí nejde dohromady?

Půst patří k židovské tradici. Je především znamením pokání. Všichni se postí před svátkem Dne smíření. Přiznávají své viny. Přiznávají, jak se vzdálili Pánu Bohu a jak touží ten vztah obnovit, překlenout tu vzdálenost, smířit se. Postí se také ve chvíli, kdy na ně doléhají osobní selhání, provinění. Anebo ve chvíli, kdy zem postihne katastrofa a její obyvatelé trpí. Farizeové se postí ještě více než ostatní. Častěji. Nemyslí si však o sobě, že jsou hříšnější než druzí, naopak se považují za čisté, spravedlivé, ale postí se zástupně za hříšný, bezbožný lid. Jako by bezbožnost ostatních byla tou katastrofou, kvůli které se postí, a tím zachraňují situaci. Svým způsobem je ten postoj úctyhodný. Jakousi obětí, sebeomezení berou na sebe, pro druhé, v přesvědčení, že tím pomohou k dobrému. Zástupnost, dobrovolná obětí pro druhé, to by mohlo být Ježíšovi blízké! Proč se právě proti tomu tak vehementně ohradí?

Domnívám se, že problém je v tom, že ten farizejský postoj, jakkoli možná dobře míněný, je výčitkou, obviněním všech okolo, kdo nesdílejí jejich pohled. Kdo nejste tak čistí jako my, kdo nedodrжете příkázání tak důsledně jako my, vy jste příčinou všech potíží a my kvůli vám trpíme. Farizeové vyčítají, obviňují, zahanbují druhé. Možná si tím jen pěstují svůj pocit morální nadřazenosti, možná upřímně věří, že tím mohou pomoci změně k dobrému. Vyčítat, obviňovat, zahanbit – to je starý, hluboce zakořeněný vzorec chování. Mezi manželi, v rodinách, ve školách, v církvi... Vyčítat, obviňovat – ještě ke všemu takhle nepřímou, jakoby oklikou, zezadu. Kritika je něco docela jiného.

Ježíš se svými učedníky se nejen nepostí, ale jí a pije na hostině spolu s hříšníky. A dveře jsou otevřené dalším. To je to nové! Ježíš užije na vysvětlenou podobenství o svatební hostině. Tomu farizeové rozumějí – nikdo se během svatby nepostí, to nejde dohromady. Co se děje kolem Ježíše, v jeho přítomnosti, je oslava svatby. Ti, kdo se kolem něho shromažďují, jsou jeho hosté, přátelé ženichovi. Evangelium, ta dobrá zvěst, kterou Ježíš přináší a ztělesňuje, je zprávou o Božím navštívení: jste všichni zváni, jste přátelé, účastníci slavnosti, tohoto společenství. A jako při svatbě se slaví zpečetění svatební smlouvy, vztahu lásky, tak při této slavnosti se slaví nová smlouva, obnovení vztahu mezi Bohem a člověkem. Zatímco farizeové vyčítají, Ježíš přijímá a dává důvěru – a to jsou ty dvě věci, které opravdu nejdou dohromady. Nebe a dudy. Ježíš to dělá s vírou, že právě přijetí a důvěra jsou silou proměňující člověka k dobrému.

Vidíme to přece na dětech. Když dítě slyší jen samé výčitky, propadá se do sebe. Když si má zasloužit lásku a pozornost, nebude nikdy dost dobré a nedokáže toho dosáhnout. A naopak, můžeme vidět, co dokáže důvěra a povzbuzení. A co je dobré pro dítě, je dobré i pro dospělého. Bezvýhradné přijetí do společenství ovšem neznamená, že tu vládne svévole a anarchie. Na Ježíšově milování není nic rozplzlého. Jsou věci, které jsou právě ve společenství nepřijatelné a nikdo jsme ještě nedospěli tak daleko, abychom se nepotřebovali učit stále plnější a hlubší ohleduplnosti – ale podstatné je: jsi součástí toho společenství, té slavnosti, hostitel ti přiznává místo u stolu a máš svou důstojnost. Není tu prostor pro obviňování, výčitky a ponižování.

Když tady v kostele slavíme svatou večeři Páně, je to ochutnávka, ba skutečnost té svatební hostiny s Kristem. A teď si řeknete, vždyť tomu předchází vyznání vin! Tak jak je to s tím přijetím a s tím vyčítáním? Rozumím tomu tak, že vyznání vin mi nikdo nevnucuje, není povinností. Kdo byste byli v pokušení to tak chápat, raději to vynechte! Rozumím tomu takhle: slyšel jsem evangelium o tom, že mne Pán Bůh přijímá. A v tom prostoru důvěry a svobody, tváří v tvář Boží velkorysosti objevuji vlastní malost a vinu. Neobviňuje mne Kristus, ale moje svědomí. A viny vyznávám radostně, osvobodivě, troufale ve spolehnutí na Boží odpuštění.

Ježíšovo nové nejde dohromady s farizejským starým. Jeho učedníci a přátelé se teď nepostí. Budou se postit, až bude od nich ženich vzat. Myslím, že tím evangelista naráží na předvelikonoční půst, který se brzy v církvi objevuje. V něm však není nic, co by druhé obviňovalo. Ten půst je výrazem našeho pokání. Naším přiznáním, že život bez (ženicha) Krista, bez lásky je pustý a prázdný.

Ježíšovo nové nejde dohromady s farizejským starým. Proč však potom čteme na konci tu moudrost znalců vína: „Staré je lepší“? Možná tím chce evangelista vysvětlit, proč se tolik Ježíšových současníků (a nejen jich!) drželo a drží pořád toho farizejského. Byli na něj prostě zvyklí. Anebo se – a ta myšlenka se mi líbí – najednou staré a nové obrací: Ježíšovo nové je vlastně staré, nejstarší, původní a nejlepší – je to ta základní Boží důvěra, se kterou stvořil člověka ke svému obrazu a postavil ho do zahrady zemské, do ráje. Amen.

Píseň 270 *Prociť, procit'*

Večeře Páně

Přímluvná modlitba + Otče náš

Ohlášky, sbírka

Píseň (Svítá) 224 *Novou píseň*

Poslání: Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Pán je blízko. Fp 4,4-5

Požehnání

Píseň 273 *Zvedněte, brány svrchků svých*